

Bedrijfseconomie – VWO

Toetsen en examen – tips en valkuilen

Beste Beco-examenkandidaat,

Op de bladen hierna zie je een aantal ‘tips en valkuilen’, die ik heb verzameld uit ingeleverde uitwerkingen van V6-toetsen.

Neem ze goed door. Wie weet lees je *juist* de tips die je op het examen een paar hard nodige puntjes opleveren. Of andersom: zie je *precies* de valkuilen die jou, als je er niet op was geweest, onnodig een aantal puntjes zouden kosten.

Hoe dan ook: veel succes!

F. Hordijk

Versie van april 2022

1 a. Formuleer nauwkeurig

Zie de onderstaande antwoorden op een vraag over de (wettelijke) verdeling van de nalatenschap in de situatie van twee partners (getrouwd in algehele gemeenschap van goederen) met drie kinderen, na het overlijden van één van die partners. Jolien 'krijgt' de aangegeven 50 % niet, want de helft van de huwelijksboedel *is* al van haar, en blijft dat dus ook. Met andere woorden: de nalatenschap bestaat alleen uit de 50 % van de overleden partner.

Jolien krijgt $50\% + \frac{1}{4} \times 50\% = 62,5\%$
kinderen krijgen elk $12,5\%$

$230000 \div 2 = 115000$ euro al gelijk van Jolien (VAN!)

1 b. Formuleer nauwkeurig - nog een voorbeeld

De leerling die onderstaand antwoord opschreef had het goede antwoord zonder twijfel in zijn hoofd. Maar: dat schreef hij niet nauwkeurig op. Hij bedoelt uiteraard de *rentekosten*. Met een lagere rente, zoals genoteerd, zou hij ook een lager *percentage* kunnen bedoelen.

- 2p 6 Geef een financieel voordeel voor Wagenaars klanten om hun voorraden off-balance te halen. Motiveer het antwoord.

6. Zo Dan zit er minder vermogen vast in voorraad. Hierdoor, als ~~4~~ een deel van de voorraad is gefinancierd met vreemd vermogen, is de rente lager.

2 a. Geef een inhoudelijk-bedrijfseconomisch antwoord

Met de onderstaande vraag konden twee examenpunten worden verdiend. Met die twee punten komt het cijfer circa 0,3 hoger uit. Snel verdiend ... maar daarvoor is wel een meer 'gedegen' antwoord nodig. Wijdt er minimaal twee zinnen aan, en leg het accent op een *specifiek* bedrijfseconomisch argument. 'Dit scheelt kosten', maar *welke* dan? En *waarom* dan?

- 2p 6 Geef een financieel voordeel voor Wagenaars klanten om hun voorraden off-balance te halen. Motiveer het antwoord.

6 Dit scheelt kosten voor de klanten van Wagenaar. Want ze hoeven na ~~met de bank een overeenkomst te hebben~~ ~~minimaal~~ ~~intuïtief~~ te betalen bij de bank als ze een lening

2 b. Geef een inhoudelijk-bedrijfseconomisch antwoord – tweede voorbeeld

Zie de vraag, zie het gegeven antwoord en begrijp waarom Hordijk bij dat antwoord 'dus?' heeft geschreven. Ook hier: geef een *specifiek* bedrijfseconomisch argument.

Overigens (1) is dit een vraag die moeilijk kort kan worden beantwoord en (2) gaat het niet om afschrijvingen, maar om afschrijvingskosten. Wees altijd specifiek en precies.

- 2p 16 Leg uit dat de hoge investeringen in de klimhal door Sportbedrijf een argument kunnen zijn om de prestaties van Sportbedrijf te meten met behulp van de EBITDA in plaats van de EBIT.

16 ~~Dit bedrijf heeft niet zoveel andere inkomsten~~
~~Het doel van dit bedrijf is vooral dit soort projecten.~~
~~Als je dit soort projecten~~
door de hoge investeringen zijn er ook erg veel
afschrijvingen.

DUS ?

3. Beheers de theorie en lees goed

Het staat er gewoon – Lot heeft aandelen gekocht en wil het koersrisico op die aandelen beperken. Lot *hoopt* in die situatie toch niet dat de koers van haar aandelen gaat dalen? In welke situatie – bij het bezit van putopties – zou zij dat overigens wel hopen? *

Het ene gegunde punt is voor het onderstaande antwoord nog ruim bemeten.

Lot wil het koersrisico op de gekochte aandelen beperken door het kopen van putopties.

2p 22 Leg uit dat het kopen van putopties op aandelen Bamaki het koersrisico op de gekochte aandelen Bamaki beperkt.

22 je koopt het recht op verkopen en dus hoop je dat de beurskoers lager blijft dan de uitoefenprijs.

* Als zij alleen de putopties (en dus niet de aandelen) zou bezitten. Begrijp jij ook waarom?

4 a. Voorkom onnodig puntverlies - van de categorie geneuzel

Maar een strikte examen-nakijker geeft voor dit antwoord niet alle te behalen punten.
Je komt na afronding uit op een *precies* bedrag (in Euro's met centen), niet *ongeveer* op dat bedrag.

20

$$r = 1,0005$$

$$n = 25$$

$$a = 2250 \times 1,0005^{-1}$$

2

$$CW = (2250 \times 1,0005^{-1}) \times \frac{1,0005^{-25} - 1}{1,0005^{-1} - 1}$$

€ 55886,01

21

$$n = 25$$

4 b. Voorkom onnodig puntverlies – het kan nog erger

Flauw? Tja. Maar: het staat er overduidelijk. Doorstrepen dus (wat niet van toepassing is).

Lot heeft over 2018 haar beleggingsdoel wel / niet behaald (*doorstrepen
wat niet van toepassing is*)

want

8,89% > 6%

5. Vermeld een rendement altijd in een percentage

Met uiteraard zoveel decimalen als wordt gevraagd, en als dat (bijvoorbeeld) twee is terwijl je antwoord op precies 15 % uitkomt: noteer 15,00 %.

Conclusie:

Het behaalde rendement over 2018 is 3544,80 euro

67%

6. Begrijp dat voor twee te verdienen punten geen twee volgeschreven bladen met berekeningen nodig kunnen zijn

En dan nog fout ook ... natuurlijk, je voelt bij het maken van een toets of examen altijd wat spanning. Maar juist daarom: neem steeds letterlijk wat afstand van een opgave en denk flink na voor je gaat schrijven. Overweeg hoe lang een 'rekenroute' en/of hoe uitgebreid een 'redenering' ongeveer moet zijn als je weet dat je bijvoorbeeld twee of drie punten kunt verdienen.

bezittingen = 410 000 ~~*~~
 90 000
 45 000
 25 000 +
 € 570 000
~~schulden 300 000~~
~~40 000~~

Schulden per 30 juni 2019

Hypothecaire lening *
 € 300 000
 laatste dag elk kwartaal 5800 betalen + 0,05%

31 dec 2018
 maart 5800
 juni 5800
 maart 5800 (0,05% van 300 000) = 150
 5800 - 150 = 5650
 restschuld 31 maart = 294350 euro
 0,05% van 294350 = 147,175
 5800 - 147,175 = 5652,825
 restschuld 30 juni = (294350 - 5652,825) =
 288697,18 euro

onder handse lening 3000 ~~*~~
 jaarlijks 40 000 afgelest 5650
 40 000 x 0,03 = 1200 5652,825 +
 5000 - 1200 = 3800 15102,825
 40 000 - 3800 = 36200
 restschuld = 36200

bezittingen: 400 000 (woz)
 90 000 (inboedel)
 45 000 (materiële)

bankrekening: 2 maanden 25 000 =
 $25.000 \times 1,001 = 25.025,025$
 maart: 25.025,025
 5950,00 (hypoth.)
~~5150,00 (onderh.)~~
 $129.000,025 \times 1,001 = 129.129,025$
 juni: 129.129,025
 5947,178 (hypoth.) -
 juni 31: € 7004,52

bezittingen: 400 000
 90 000
 45 000
 7004,52 +
 € 542004,52

Schulden: 288697,18
 36200 +
 € 324897,18

542004,52
 324897,18 -
 217107,34
 $217107,34 / 2 = 108553,67$ voor jolien
 27138,42 voor kinderen
 en jolien
 108553,67 + 27138,42 = 135692,09
 135692,09 / 2 = 67846,045
 67846,045 x 3 = 203538,135
 203538,135 - 67846,045 = 135692,09
 135692,09 / 2 = 67846,045
 dus iets anders.

7. Trek een eenduidige conclusie

In de berekening zijn teller en noemer omgedraaid (en ook niet de goede bedragen gehanteerd, maar die konden worden gezien als doorwerkfout). Los daarvan: 5,95 % is minder dan de vereiste 6 %. Wees dan helder: *Lot heeft haar beleggingsdoel niet gehaald, want 5,95 % is minder dan 6 %*. Geen gedoe met 'bijna' en 'niet precies', dus.

- 24 Toon met behulp van een berekening aan of Lot een rendement van 6% op haar beleggingsportefeuille heeft behaald over 2018. Vul hiertoe de bij deze vraag horende uitwerkbijlage volledig in.

Conclusie:

Het behaalde rendement over 2018 is

$$\frac{39.872,7}{42.394,8} \times 100 = 94,05 \quad 100 - 94,05 = 5,95\%$$

Lot heeft over 2018 haar beleggingsdoel ~~wel~~ / niet behaald (doorstrepen wat niet van toepassing is)

want

ze heeft het bijna gehaald want ze mist 0,05%. Dus niet precies.

DUS: NIET

8. Zijn er twee mogelijkheden? Noem en vergelijk die dan

Dat ene examenpunt zou je net over de streep van een voldoende (of van een 8 of 9) kunnen trekken. Het onderstaande antwoord is helaas te dun. De WOZ-waarde kan toch ook dalen of stijgen?

- 1p **18** Geef een reden waarom de Belastingdienst uitgaat van de WOZ-waarde van de woning voor de bepaling van de erfenis en niet van de marktwaarde.

18. Omdat de marktwaarde kan dalen/stijgen.

EN ---

- 9 a. Vermeld bedragen in Euro met een Euroteken, en weet dat Eurocenten twee decimalen nodig maken

Heel pietepeuterig, maar dit is gewoon niet het goede antwoord.

Overigens kreeg deze leerling toch beide te verdienen punten, omdat er naar deze (gegeven) uitkomst toe moest worden gerekend. In alle andere gevallen had een ontbrekend decimaal een punt gekost.

$$\begin{aligned} \text{bezittingen} &= 400 + 90 + 45 + 25 = 560 \\ 560 - 300 - 40 &= 220 \\ 220.000 / 2 &= 110.000 \\ 110.000 / 4 &= 27.500 \text{ €} \\ 27.500 - 20.371 &= 7.129 \text{ €} \\ 7.129 \times 0,1 &= 712,9 \text{ € per kind} \end{aligned}$$

9 b. Vermeld bedragen in Euro met een Euroteken

Geen Euroteken? Flauw, maar misschien bedoelt deze leerling wel 54.750 bananen, kokosnoten of WC-borstels. Helaas geen tweede punt.

Overigens maak je minder fouten als je na een duizendtal consequent een puntje plaatst (zie hierboven).

$$P = (15 - 16) \times 365000 \times 0,15 = 54750 \text{ € N}$$
$$E = (0,1 - 0,15) \times \frac{365000 \times 15,00}{15,00} = 273750 \text{ € N}$$

10. Maak het de examen-nakijker makkelijk

Of omgekeerd: maak er geen puzzel van. Het antwoord hieronder, op een deelvraag die drie punten kon opleveren, kon niet anders dan volledig worden afgekeurd. Als de leerling de moeite had genomen om per vermeld bedrag kort aan te geven waarop het betrekking had, dan was misschien een punt (of zelfs twee punten) haalbaar geweest.

En weet: drie examenpunten extra leidt tot een verhoging van het cijfer voor je examen van meestal 0,4 of 0,5. De moeite waard!

14
2

$$325 - 25$$

$$325000 - 95000 - 35500 = 194500$$

$$350000 - 194500 = 155500 \text{ € uitgegeven aan machines}$$

11 a. Lees de informatiebronnen heel zorgvuldig

Lot heeft de putopties niet uitgeoefend omdat de koers van haar aandelen Bamaki het hele jaar boven EUR 18,00 is gebleven. Het gaat bovendien niet om het *verkopen* van de opties, maar om het eventueel *uitoefenen* ervan.

- 1p 23 Leg uit dat Lot de putopties op aandelen Bamaki niet heeft uitgeoefend in 2018.

de uitoefenprijs is
€ 18,00. De
expiratedatum is
eenvoudigheids-
halve
31 december 2018.
In 2018 bleef de
beurskoers boven
€ 18,00

23 De koers is gestegen waardoor het verkopen van put-opties niet interessant is.

11 b. Lees de informatiebronnen heel zorgvuldig – tweede voorbeeld bij dezelfde vraag

Zie bij 11 a. Onderstaand antwoord omvat veel tekst, maar mist desondanks de kern: die betreft het gegeven dat de koers *het hele jaar boven de EUR 18,00 is gebleven* (en dus niet alleen op oudjaarsdag boven dat bedrag lag). Deze leerling kreeg bij deze vraag één van de twee punten.

de uitoefenprijs is
€ 18,00. De
expiratedatum is
eenvoudigheids-
halve
31 december 2018.
In 2018 bleef de
beurskoers boven
€ 18,00

23 De uitoefenprijs van de opties was €18, dus wanneer de beurskoers onder die €18 zou dalen zou lot de putopties gebruikt hebben. Echter steeg de koers van €18.50 naar €19.60 aan het einde van het jaar en was de putoptie out-of-the-money en was het dus rendabeler voor lot om haar aandelen gewoon op de normale beurs te verkopen en dus niet via de putoptie.

12 a. Benut je tijd goed

De (door Hordijk geel gemarkeerde) zinnen zorgen voor een extra nette uitwerking. Dat is natuurlijk prima, maar niet nodig voor het behalen van de punten. Besteed daarom niet te veel tijd aan 'onnodige toevoegingen', zeker niet als je nog veel opgaven te gaan hebt.

③ De drie balansposten die veranderen: ←

- aandelenkapitaal
- liquide middelen
- resultaat

④ $320.000 / 4 = \text{€ } 80.000$ aandelen

$80.000 \cdot (0,12 + 0,28) = \text{€ } 32.000$ dividend

$245.000 - 32.000 = \text{€ } 213.000$

↓
Er wordt dus € 213.000 gereserveerd als gevolg van de winstverdeling

12 b. Benut je tijd goed – nog een voorbeeld

Nog een tweede voorbeeld. Keurig, maar het levert niets (extra's) op.
Zie ook het antwoordmodel – dat weinig ruimte voor goed of fout laat.

Opgave 1

1 De uit 2017 nog te ontvangen subsidies worden in 2018 ontvangen: €39.500. Op de resultatenrekening staat het bedrag aan subsidies van de opbrengsten van 2018. Hiervan moet €42.000 nog ontvangen worden dus: $120.000 - 42.000 = €78.000$
In 2018 is: $€39.500 + €78.000 = €117.500$ aan subsidies ontvangen.

1 maximumscore 2

$$120.000 + 39.500 - 42.000 = € 117.500$$

12 c. Benut je tijd goed – ook andersom

Je kunt ook erg makkelijk en 'efficiënt' met je antwoorden en tijd omgaan.

De leerling die het onderstaande antwoord schreef wist het goede antwoord, maar schreef het niet als zodanig op. Niet in 'normale Euro's', geen Euroteken: nul punten. Heel jammer.

Ongave (1.) 39,5 in 2018
42,0 na 2018] - 2,5 + 120 = 117,5

1 maximumscore 2

$$120.000 + 39.500 - 42.000 = \text{€ } 117.500$$

12 d. Benut je tijd goed – ook andersom – tweede voorbeeld

Twee inkoppers, voor totaal vier punten. Even wat werk van maken, bij deelvraag 5 bijvoorbeeld met een verwijzing naar twee uitingsvormen van effectuation, en je examencijfer is 0,6 hoger. Los van het slordige gekrabbel zijn de onderstaande antwoorden dun, onvolledig en nonchalant genoteerd. *Licht je antwoorden toe, motiveer het antwoord – dat staat er niet voor niets.*

- 2p 5 Noem twee gegevens uit informatiebron 3 die aantonen dat het ondernemersgedrag van Wagenaar sinds 2015 kenmerken heeft van effectuation. Licht je antwoorden toe.
- 2p 6 Geef een financieel voordeel voor Wagenaars klanten om hun voorraden off-balance te halen. Motiveer het antwoord.

5 ze kijken naar waar naar is a probeer dat doe te bereken, dan voor zelf, zij middelen in

6 omdat de klanten dan minder vloeken actie heb- op hun balans, WAARDOOR...

13 a. Moet je iets aantonen of concluderen? Doe dat dan ook

Natuurlijk, EUR 1,21 is minder dan EUR 1,50. Maar: schrijf dat dan ook op.

In dit geval was het correcte antwoord geweest: '... en EUR 1,21 is minder dan EUR 1,50.'

Alweer een onnodig punt verloren.

- 3p 11 Toon aan dat aan de gewenste PI van € 1,50 over 2021 zal worden voldaan (zie informatiebron 5).

11.) ~~1000 - 1000~~ ~~1000 - 600~~ $1000 - 600 = 400$
 $400 / 80 = 5$ uitzendkrachten
PI = loonkosten per order

7000 orders
 $7(5+8) = 61$ ordermensen

$$[\cdot 7 \cdot 5 \cdot 8 \cdot 16 = 4480$$

$$[\cdot 4200 / 15 = 280 \text{ full time uren}$$

$$[\cdot 6 \cdot 500 = 3.000$$

↓
€ 4480 per 7000 orders

€ 1,21 per order

DUS ?

13 b. Moet je iets aantonen of concluderen? Doe dat dan ook

Zie bij 13 a.

3p 11 Toon aan dat aan de gewenste PI van € 1,50 over 2021 zal worden voldaan (zie informatiebron 5).

$$1000 \times 365 = 365000 \text{ orders}$$

$$\text{onb. tijders werken samen } 14560 \text{ uur} = 873600 \text{ minuten}$$

$$873600 / 4 = 218400 \text{ orders voldaan}$$

$$(365000 - 218400) \times 6 / 60 = 14660 \text{ uur door vit 2 orders}$$

$$\frac{(14560 + 14660) \times 16}{365000} = € 1,28 \text{ per order}$$

DUS ?

13 c. Moet je iets aantonen of concluderen? Neem geen risico

Zie bij 13 a. Neem geen risico. Had hieronder opgeschreven
'... want het behaalde rendement van 6,3 % is groter dan 6 %'.

- 24 Toon met behulp van een berekening aan of Lot een rendement van 6% op haar beleggingsportefeuille heeft behaald over 2018. Vul hiertoe de bij deze vraag horende uitwerkbijlage volledig in.

Conclusie:

Het behaalde rendement over 2018 is $\frac{42394,8 - 39872,70}{39872,70} \times 100 = 6,3\%$

Lot heeft over 2018 haar beleggingsdoel wel / niet behaald (doorstrepen wat niet van toepassing is)

want het rendement is hoger dan 6%

14. Begrijp dat de contante waarde van een reeks bedragen bij een positieve interest nooit groter kan zijn dan de optelsom van de nominale bedragen

Voor een uitkomst als de onderstaande kan (daarom) nooit een punt worden gegeven. Is voor jou duidelijk waarom (en dus: waarom de examen-nakijker vaststelt dat deze leerling haar uitkomst niet op 'mogelijk of onmogelijk' heeft beoordeeld)?

- 2p 28 Bereken de contante waarde op 1 januari 2024 van de maandelijkse bedragen van € 2.250. Gebruik hierbij een rekenrente van 0,05% per maand (zie formuleblad).

1 feb. 2026 $\rightarrow$ 1 jan 2024
2024 = 12 maanden
2025 = 12 maanden $\rightarrow$ 26 maanden
2026 = 2 maanden

$$S = a \times \frac{1,0005^{26} - 1}{1,0005 - 1}$$
$$S = a \times 26,163...$$

$\hookrightarrow$ die staat er het verkeerd op, dus $2250 \times 1,0005^{-1}$

$$S = 2250 \times 1,0005^{-1} \times 26,163... = 58.837,67... \text{ euro aan contante waarde.}$$

NOMINAAL = 2250×26 *
 $\rightarrow \neq cw !!$

15. Voorkom schrijffouten

Hordijk streept iedere verkeerde d of t aan, maar daar gaat het hier niet om.

Zie de antwoorden hieronder. Deze leerling maakt een schrijffout – dat kan gebeuren en is slordig, maar hoeft niet meteen een punt te kosten. Dat wordt anders als er meteen daarna weer eenzelfde soort fout wordt gemaakt: dan is sprake van structureel slordig.

$$(6000 - 9000) \cdot 0,25 = €750 \text{ N}$$

$$€750 \cdot 365 = €237\,750,- \text{ N}$$

S F

$$9000 \div 60 = 150$$

$$150 \cdot 365 = 54\,750$$

$$(15 - 16) \cdot 54\,750 = €55\,750,- \text{ N}$$

?